

Maar als de stad om redenen van algemeen nut een nieuwen weg had aangelegd, dan was het de belendende eigenaren of hun huurders verboden daarop uit te wegen, tenzij deze, voor zoover hun land strekte, den weg buiten kosten van de stad onderhielden. Hier gold dus bij analogie de oude waterschapsregel: die medewateren wil, moet medegelden. De zorg voor het onderhoud van bruggen en wegen, gekoppeld aan die voor het brandwezen, was in 1373 door een decentralisatie, welke vooral benutte den factor van het onmiddellijk belang der burgers in elk vierendeel, voor dien tijd zeer doeltreffend geregeld. ¹⁾ De twee vertrouwensmannen der burgers van het vierendeel, de breggemeesters, sloegen de kosten van het onderhoud om over de bewoners, onder verplichting om rekening te doen aan de raadslieden, de burgemeesters van de stad, die dus het geheel overzagen. Deze regeling bleef bestaan tot 21 April 1507, toen het geheele onderhoud werd samengebracht bij de stad, welke de zorg daarvoor opdroeg aan twee bezoldigde ambtenaren – later één – die de kosten penninx penninx gelyck verhaalden op de poorters.

Al waren de voorschriften, welke in het oudste keurboek en zijn aanvullingen voorkomen, in oorsprong ongetwijfeld bepalingen van burenenrecht, toch heeft men ook erin te zien een streven om het verkeer te dienen en het algemeen aspect te bevorderen, in het bijzonder dáár waar het verkeer van buiten zich samentrok: tusschen Oost-Wagenbrug en West-Wagenbrug. ²⁾

Dat streven blijkt ondubbelzinnig uit het verbod om met karren of wagens in de straten te draven, maar stellig zijn daardoor ook ingegeven bepalingen als die welke op de Hoogstraat, tusschen de twee Wagenstraten, het slachten van koebeesten verbiedt „opdat die vuylnesse opten strate niet en coomt”, of op dat deel der Hoogstraat wagens te laten overnachten „langher dan mense ladet ende ontladet”. Van ge-

1) Vergelijk mijn opstel R. Jaarb. 1928 blz. 128 e.v.

2) Vrouwen die scholden, moesten tot straf den steen dragen van de eene tot de andere dier bruggen; waaruit almede blijkt dat hier de drukte culmineerde, want naar het oude strafbegrip moest straf in ruimen kring afschrikwekkend werken.